

IZDAL
REKTORAT UNIVERZE KRALJA ALEKSANDRA PRVEGA
V LJUBLJANI
(REKTOR DR. M. VIDMAR)

Ljubljana, III 5 (1. ex)

IV 7159

GRAFIČNO DELO IZVRŠILA PO NAČRTIH G. PROF. PLEČNIKA
JUGOSLOVANSKA TISKARNA (K. ČEČ)

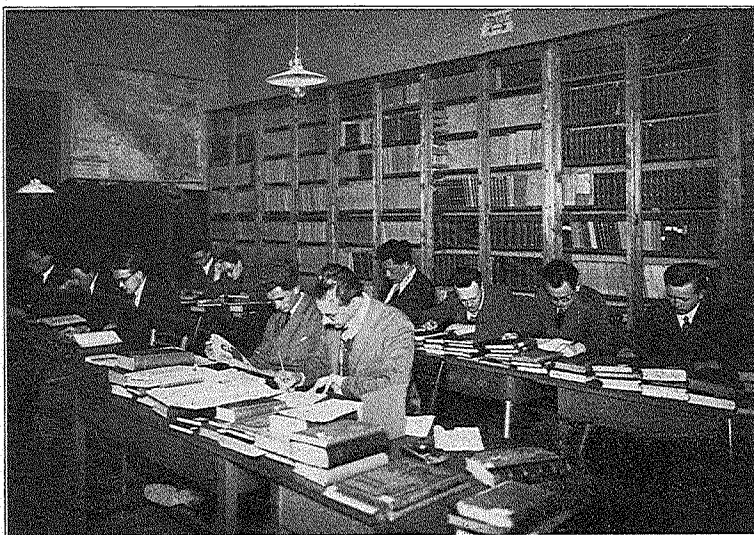
SEMINAR ZA SLOVANSKO FILOLOGIJO

Seminar za slovansko filologijo predstavlja velik kolektiven institut, ki vsebuje več specialnih seminarjev, ker služi petim rednim profesorskim stolicam in dvema lektoratom. Število stolic in njih skupno seminarsko sožitje dobro odgovarja stvarnim znanstvenim in učnim potrebam tako važnih narodnoznanstvenih disciplin, kakor sta jezik in književnost, ki ju je dandanes treba pač že posebe gojiti, dasi vedoslovno in v univerzitetnem obratu tvorita zajedno slovansko filologijo v širšem zmislu besede. Pri jezikoslovno-filološkem oddelku je na ljubljanski univerzi samo ob sebi umevna stolica za slovenski jezik, ki jo zastopa ordinarij. Poleg te je še običajna ordinarijatska stolica za splošno slovansko filologijo in primerjalno slovansko jezikoslovje. Pri literarno-historičnem oddelku bi mogla biti podobna razdelitev. Ker pa je z ene strani med študijem starejše pismenosti in študijem novejše moderne literature po predmetu in metodi precejšnja razlika ter je z druge strani želeti, da se baš slovenska književnost predoči v čim ožji zvezi z ostalimi slovanskimi literaturami, se je ob organizaciji ljubljanske filo-

zofske fakultete iz navedenih razlogov in ne manj tudi zaradi možnosti zasedbe sklenilo, deliti predmet drugače in ustanoviti stolico za novejšo in stolico za starejšo dobo slovanskih literatur, oboje pa s posebnim ozirom na slovensko pismenstvo in književnost. Prva kakor tudi druga sta redni stolici. Ordinarij stolice za starejšo dobo slovanskih literatur ima iz slovenske književnosti dobo do vključno Prešerna. Obenem pa sedaj suplira tudi stolico za komparativno literaturo in literarno vedo. Početni prehodni značaj našega narodnega ujedinjenja s Srbi in Hrvati pa je končno še zase zahteval stolico za srbohrvatski jezik in književnost, ki naj bi jo vodil rojen Srb ali Hrvat. Imenovan je bil zato rojen Srb. Poleg znanstvenih stolic sta nastala na filozofski fakulteti še dva slovanska lektorata za češki in ruski jezik, od katerih vodi prvega Čeh, drugega Rus. Vsekako pa se bo moral tema lektoratoma pridružiti vsaj še lektorat za poljski jezik.

Učno delo profesorjev se giblje, kakor je to običajno, v predavanjih, seminarskih vajah in ekskurzijah v svrhu ponazoritve dialektološkega in literarno-historičnega študija.

Slovanski
seminar.
Študijski
lokal.

Séminaire
de
Philologie
slave.
Salle
d'études.

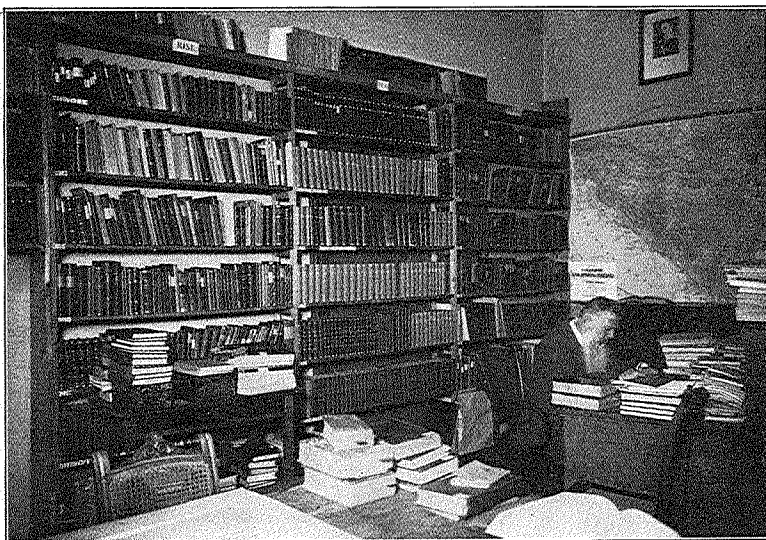
Središče predavanj iz slovenščine je historična gramatika slovenskega jezika v celoti ali posameznih njenih delih. Razen tega se obrača posebna pažnja slovenski dialektologiji, akcentu v slovenskem in srbohrvatskem jeziku ter splošni fonetiki. V seminarških vajah se obravnava posebe še slovenski književni jezik. Ob otvoritvi univerze, ko še ni bilo učne moči niti za primerjalno jezikoslovje, niti za klasično filologijo, je supliral profesor za slovenščino tudi stolico za primerjalno jezikoslovje s posebnim oziranjem na grščino in latinščino. Predavanja in vaje ordinarija za splošno slovensko filologijo tvorijo v glavnem tri skupine, a) gramatiko staroslovenskega (alistarocerkvenoslovenskega) jezika z jezikovno interpreta-

cijo staroslovenskih tekstov in glagolsko paleografijo, b) celotno primerjalno gramatiko slovanskih jezikov z njih medsebojnim razmerjem, slovansko dialektologijo, ruskim akcentom in obrisi posameznih slovanskih jezikov, oziroma skupin, c) predavanja, spadajoča v slovansko filologijo v ožjem zmislu besede, kakor postanek in razvoj slovanskih pismenih jezikov, razmerje med grafiko in fonetiko v slovanskih jezikih ter zgodovina slovanske filologije. Iz področja starejše dobe slovenskega pismenstva ozir. literature se je obravnavala zlasti slov. reformacija z nje kulturno-zgodovinskim ozadjem, doba od Pohlina do Vodnika, pomen prosvetljenstva za slovensko literarno produkcijo ter seveda Preše-

ren in prešernoslovje. Iz področja primerjalne slovanske literarne zgodovine je predavatelj obravnaval prva stoletja slovanskih literatur z uvodom v študij slovanskih literatur, slovanske literature v XVI., v prvi polovici XVIII., v XVIII. stoletju sploh ter slovanski preporod. V zvezi s splošno primerjalno književnostjo pa se je pečal z evropskim okvirom za slovanske literature od srede IX. in od XI. stol. dalje ter v dobi romantike in v prvi polovici XIX. stol. Ordinarij za novejšo slovensko književnost, ki gradi zgodovino novejše slovenske literature, je obdelal slovensko literaturo in pisatelje v dobi »staroslovenstva«, literaturo in časopisje šestdesetih let, literaturo in pisatelje v dobi »mladoslovenstva«, dobo poetičnega realizma, dobo od Frana Levstika do Antona Aškercera ter zgodovino slovenske literarne kritike. Iz primerjalne slovanske literarne zgodovine se je pečal z ruskim realizmom štiridesetletnikov in glavnimi pisatelji ruskega realizma ter podal pregled novejše ruske, poljske in češke literature. V seminarske vaje so vključene tudi vaje iz primerjalne književnosti. Profesor za srbski jezik in književnost je predaval o gramatiki srbohrvatskega knjižnega jezika in o historič-

ni gramatiki srbohrvatskega jezika. Iz srbohrvatske literarne zgodovine je predaval o srbohrvatski srednjeveški književnosti, o dalmatinski književnosti XV. do XVIII. stol., o srbohrvatski književnosti XVIII. in XIX. stol. ter podal pregled te književnosti na današnjem knjižnem jeziku. Predaval je tudi o srbohrvatski narodni poeziji in tradicionalni književnosti. Odgovarjajoči teksti narodnih pesmi in raznih dob srbohrvatske književnosti so se interpretirali pri seminarskih vajah. Interpretirali so se tudi Daničičevi spisi, razen tega je bilo govora še o čakavskem dialektu in o akcentuiranju modernega srbohrvatskega jezika. Poleg stalno nastavljenih učnih moči je v početku obstoja univerze priglasil enkrat in tudi prejel dovoljenje za predavanja priv. docent zagrebske univerze dr. I. Grafenauer. Predaval je o zgodovini starejše slovenske književnosti do protestantske dobe ter o razvoju slovenskega pismenega jezika. Vaje so se tikale starejšega slovenskega slovstva. Seminar obstoja od letnega tečaja 1920, delo organizacije pa se je pričelo že takoj ob otvoritvi univerze jeseni leta 1919. Tedaj se je namreč posrečilo pridobiti za razmeroma zelo nizko ceno dinarjev

Slovenski seminar.
Vodstvena soba.

Séminaire
de philologie
slave.
Cabinet
des professeurs.

32.915·17 (K 131.660·68) obširno in dragoceno knjižnico pokojnega profesorja slovanske filologije na univerzi v Gradcu dr. Gregorja Kreka, ki tvori glavno podlago knjižnice slovanskega seminarja in obsega preko 3600 zvezkov, torej je povprečno veljal en zvezek manj nego 10 Din. S prevažanjem knjig v dekanatski lokal in s provizorično katalogizacijo prevzetih knjig se je pričelo že pozimi 1919/20. Ker ni bilo potrebnega seminarskega osebja, je treba s priznalnostjo omeniti, da je pri katalogiziranju požrtvovalno pomagal dr. A. Pirjevec, tedaj gimn. profesor, sedaj knjižničar v drž. licejni biblioteki. Za knjižničarja je bil potem imenovan slušatelj slavistike, ki je pozneje po položenem dokto-

ratu postal ukazni asistent in vodil knjižničarske posle do redukcije asistentov iz budžetnih razlogov meseca aprila leta 1927. Članov slušateljev je imel seminar spočetka le osem, v prihodnjem zimskem tečaju 1920/21 pa že 20. Zato se je kmalu pokazala potreba, razločevati redne in izredne seminarske člane ter urediti podobno kakor na drugih univerzah tudi proseminar, za katerega je bilo mogoče pridobiti l. 1926/27 zaprti hodnik pred seminarskimi lokali. **S**edanje stanje slovanskega seminarja je sledeče: Prostori in oprema. Največja soba z veliko tablo, pultom za tekoče strokovne in literarne revije (sedaj okoli 50) ter desetimi mizami z 20 sedeži in predali služi seminarskim članom kot študijski lokal in obenem za

seminarske vaje. Vrše se pa v lokalu večkrat tudi izpiti in seje. Razen tega se je odkazoval v njem prostor raznim inozemskim znanstvenikom, da ne govorim o domačinih iz naše države, ki so se posluževali za svoje znanstvene študije slovanskega seminarja in izmed katerih naj navedem le nekaj imen docentov in profesorjev, ki so dalje časa tu delali, kakor n. pr. Čeh Wollmann, Poljak M. Maček, Rusa Mošin in Rozov, Nemeč Grünenthal, Italijana Maver in Cronia itd. Ves čas dela tu tudi češki lektor, a od Francozov so gostje slovanskega seminarja francoski lektorji slavisti. Med temi se je prof. Tesnière pri nas izobrazil v specialista slovenista. V seminarju je tudi administracija »Časopisa za slovenski jezik, književnost in zgodovino«, publikacija seminarja za slovansko filologijo. Končno dobe tu še mesto znanstveniki, ki se le krajši čas poslužujejo seminarske knjižnice. Med njimi je zlasti cela vrsta ljubljanskih univerzitetnih profesorjev ter izvenuniverzitetnih znanstvenikov. Mnogokrat se na prošnjo posojajo knjige znanim strokovnjakom tudi v druga mesta naše države. Izposojenih knjig sploh je stalno po več sto (po zadnjem štetju okoli 300).

Seminar hrani kot corpus separatum tudi knjige, darovane od češkega prosvetnega ministrstva ljubljanski univerzi. Prav tako inventar »Znanstvenega društva za humanistične vede« z njegovimi Razpravami in manjšo knjižnico 304 zvezkov, ki je na razpolago seminarju, a končno še knjižnico seminarja za komparativno literaturo in literarno vedo, ker še nima lastnega prostora. Na prostih mestih so v seminarskih lokalih razobešena razna učila, karte, slike in podobno.

Knjižnica vsebuje publikacije o strokah, ki spadajo v slovansko filologijo v najširšem zmislu besede ali ji služijo kot važna pomožna veda. To so torej v glavnem knjige in razprave jezikoslovne vsebine, slovnice in slovarji, lingvistične in filološke monografije, teksti in folkloristične edicije, literarno - historične študije, izdaje važnejših avtorjev, vse tičoč se slovanskih in posebe zlasti slovenskega jezika. Iz pomožnih ved je omeniti potrebne publikacije iz primerjalnega jezikoslovja, kar je bilo predvsem spočetka nujno, ko še ni bilo posebne profesure za to, dalje iz zgodovine, etnografije, bibliografije i. dr. Mnogo tega je, razume se, tudi v pripadajočih periodičnih publikacijah in raznih zbornikih.

Slovanski seminar.
Proseminarski lokal.

Séminaire
de Philologie
slave.
Le pro-
séminaire.

Knjžnica ni urejena po tako zvanem »*numerus currens*«, temveč zaradi večje preglednosti in hitrejše uporabnosti po možnosti po strokah. Razdeljena je v sledeče signaturne oddelke, ki so navedeni v abecednem redu, kakor so razvrščeni tudi v signaturnem katalogu: bibliografija (Bibl.), etnografija (Ethn.), folkloristika (Folkl.), gramatika (Gram.), historija (Hist.), leksika (Lex.), literatura — avtorji (Lit. — auct.), literatura — historija (Lit. — hist.), filologija z lingvistiko (Phil.) in teksti (Text.). Poleg tega imajo posebne signature: brošure (Br.), periodica (Per.), varia (Var.), zborniki (Zborn.), dijaška ročna knjžnica (R.) in zbirke kart (Kart.), faksimilov (Facs.) in tabel (Tab.). V manjši meri je končno na-

vesti še rokopise in litografske izvode (Rkp.), fotografije (Photogr.), slike in plakete. Kataloga sta dva, abecedni in signaturni, prvi v sedmih, drugi v štirih lesenih škatlah, dolgih 23 do 27·3 cm. Kataložni listki so radi štednje iz navadnega papirja, pa se katalogizacija zaradi tega ne more smatrati že za definitivno. Inventarni knjigi sta dosedaj dve. Publikacij — del, t. j. posebnih naslovov je bilo ob početku letošnjega šolskega leta 6086 v 16.233 zvezkih, drugega, kakor kart, faksimilov, tabel itd., pa 73 naslovov v 381 kosih.

Te razmeroma velike knjžnice seveda ni bilo mogoče nabaviti na račun majhnih budžetnih dotacij, temveč je nastala z ene strani po mnogih darovih, z druge strani pa so razni

univerzi blagohotno naklonjeni kulturni delavci odstopili seminarju večje ali manjše skupine knjig proti malenkostni, resnične vrednosti oddanih knjig nikakor ne dosegaajoči odškodnini. Od obsegaja naj omenim le večje in pomembnejše. Na čelu darovalcev — ž njim se pričinja inventar knjižnice slovanskega seminarja — stoji idealni starosta slovenskih filologov, sedaj že pokojni profesor Maks Pleteršnik, ki je podaril seminarju 152 zvezkov, po večini publikacije Slovenske Matice, kakor celotne serije Letopisa in Zbornika, Slovenske zemlje, Štrekljeve izdaje slovenskih narodnih pesmi, pa tudi Trdinovih Zbranih spisov i. dr. Največji knjižni dar pa je naklonila univerzi Slovenska Matica z odstopitvijo svoje knjižnice, katere po večini filološke knjige, serije slovanskih periodik in izdaje raznih slovanskih avtorjev je prejel slovanski seminar, in sicer do visokega števila 6440 zvezkov. Pri prevzemanju je požrtvovalno sodeloval dr. I. Šlebinger. Za drug velik dar se ima zahvaliti seminar g. ministru Ivanu Hribarju. Obsegal je 1472 zvezkov pretežno slovanskega in slovanskega leposlovja ter periodik, med dr. precej obilno serijo izdaj ruskih avtorjev v petrograjski založbi A. F. Marksa kot pri-

log k žurnalu »Njiva«. Prof. dr. Fr. Veber je odstopil seminarju 22 zvezkov za seminar važnih publikacij dunajske akademije znanosti iz biblioteke umrlega graškega filozofa prof. A. Meinonga. V novejšem času je darovala Narodna čitalnica v Celju 161 zvezkov predvsem ruskih publikacij. Darovalcev pa je bilo seveda še mnogo drugih, po eno in po več knjig, zlasti tudi profesorji slovanskega seminarja. Posebe naj omenimo morda še škofa dr. I. Srebrniča, ki je dal poslati seminarju publikacije staroslovenske (hrvaškoglagolske) akademije na otoku Krku (Paleoslavicae academiae Veglensis), ter barona M. Fischera, od katerega je prejel seminar preko rektorata zanimiv izvod Jungmanovega češko-nemškega slovarja (Praga 1835), pet debelih zvezkov v originalni vezavi. Izvod ima Jungmanovo lastnoročno posvetilo njegovemu moskovskemu prijatelju, znanemu prof. A. Bodjanskemu z dne 6. junija 1838. Baron Fischer je priložil tudi pismo, kako je slovar prišel iz knjižnice Bodjanskega v njegove roke. **O**d cenelih nakupov večjih zbirk knjig sem že omenil dragoceno biblioteko univ. prof. dr. Gregorja Kreka s preko 3600 zvezki, ki tvori središče seminarske knjižnice.

Slovanski
seminar.
Študijski
lokal.

Séminaire
de philologie
slave.
Salle
d'études.

Po nekem srečnem naključju se Krekova in Matičina knjižnica lepo dopolnjujeta. Tako n. pr. sta bili pri Kreku skoro do njegove smrti 1905. leta kompletni seriji »Sbornika« in »Izvestij« drugega (ruskega) oddelka petrograjske akademije znanosti, a v Matičini biblioteki sta se seriji nadaljevali, tako da imamo sedaj do malega popolni, kar je nedvomno redko in dragoceno. Od drugih početnih nakupov naj navedem predvsem Jagičev »Archiv für slavische Philologie«, Band I—XXXVI in en »Supplementband« od dr. I. Šlebingerja s kompletacijo zvez. XIII.—XIV. od dr. A. Pirjevca za skupno 1225 Din. Od prof. A. Virbnika smo prejeli kompletno serijo lingvističnega časopisa »Indogermanische Forschun-

gen«, Bd. I—XXXIII, in Brugmannov »Grundriß der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen«, Band I—V, v osmih knjigah poleg še nekih drugih lingvističnih knjig za 625 Din. Lepe filološke in lingvistične publikacije je oddal seminarju dr. A. Pirjevec. Med njimi je imenovati zlasti knjige Jagičeve petrograjske »Enciklopedije slovanske filologije«, kolikor je je izšlo, in neke ruske izdaje starih tekstov; pa tudi druge od njega oddane publikacije so bile po večini ruske, kar je bilo zelo dobrodošlo, ker so pri izpremenjenih razmerah mnoge prejšnje filološke ruske knjige dandanes redke in težko dostopne. Od gospe M. Cvetove smo kupili iz sinove zapuščine okoli 400 zvezkov

slovenske literature, a od gospe A. Levčeve iz zapuščine Fr. Levca razna »slovenica« v 95 zvezkih. Od prof. dr. I. Svetine smo prejeli 202 zvezka slovenskih periodik, vmes pa tudi dela A. Šenoe, zv. I—IX. Dr. I. Glonar je prispeval s knjigami v danjčici, znamenitimi Škrabčevimi platnicami k »Cvetju iz vrtov sv. Frančiška«, Koršovim prevodom Prešerna i. dr. Profesor dr. I. Prijatelj je pomagal kompletirati Bleiweisove »Novice« itd., itd.

Marsikatero knjigo je slovanski seminar dobil tudi v zameno za nepotrebne duplikate, ki so se nabrali posebno po raznih darovih. V zameno za seminarsko publikacijo »Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino« prejema seminar celo vrsto strokovnih revij, ki so dražje od »Časopisa«. Neke ruske knjige so poslali ruski profesorji iz Rusije, posebno prof. A. Seliščev v Moskvi, v zameno za slovenske. Francoske publikacije pariškega slovanskega instituta (L'institut d'études slaves), ki je zelo poživil slavistično delo med Francozi in podaril slavistiki že več važnih del, kar je s posebnim veseljem pozdravljati, dobiva seminar zastonj. Pri pariškem lingvističnem društvu (Société de linguistique) in nemški »indogermanski družbi« (Indo-

germanische Gesellschaft) je slovanski seminar član in prejema tako izdaje teh institucij za letno članarino.

Med knjigami slovanskega seminarja je marsikatera dragocena redkost ali drugačna zanimivost. Podrobnega opisa tega tu seveda ni mogoče podati, ker bi bilo preobširno. Sledi naj le nekaj primerov. Iz starih slovenskih prvotiskov ima seminar Dalmatinovo biblijo (1584) v dveh izvodih, eden v originalni vezavi, drugi kompletiran in zaradi ročnejše uporabe nanovo v treh delih vezan, dalje Bohoričevo gramatiko (1584) in potem vedno več starejših tiskov do prvotiskov Prešernovih, Ciglerjeve prve izvirne slovenske povesti ter Bleiweisovih Novic. Vendar so in tudi v najnovejši dobi vedno še občutne vrzeli. Iz hrvatske književnosti ima seminar med drugim Prešernov izvod Vrazovih »Djulabij« (Zagreb 1840) z lastnoročnim Vrazovim posvetilom: »(P. N.) G. Dr. Franji Prešernomu u znak starog prijateljstva Stanko Vraz.« Med bibliografske redkosti je šteti »Djela« Adolfa Vebera zv. I—IX (Zagreb 1885 do 1890), ker so se tiskala le v 20 izvodih (prim. zv. IX, str. 246). Od starih hrvatskih slovarjev manjkata še Micaglia in Jambrešić. Najstarejše

srbsko pismenstvo lepo zastopa prekrasna faksimilirana izdaja Miroslavovega evangelistarja, rokopisa XII. stoletja, novejšo književnost pa več Karadžičevih prvotiskov itd. »Нови завјет« (Beč 1847) nosi tudi Karadžičev avtograf: »Господину Юру Кобе за спомен. Вук Стеф. Караџић у Бечу 4. Април 1850.«

Iz ruske literature poseduje seminar prve tri dele prve izdaje Puškinovih pesmi (Stihotvorenija Aleksandra Puškina, Petrograd 1829—1832) ter tretji in četrti zvezek prve izdaje Puškinovih del (Sočinenija Aleksandra Puškina, Petrograd 1838). Zadnje — oba zvezka sta skupaj vezana — je posebno zanimivo, ker se niso ohranile le platnice prvotne broširane izdaje, kar je n. pr. neki ruski akademik in bibliofil videl prvič pri tem izvodu v ljubljanskem seminarju, ampak se nahaja na notranji strani prvih platnic broširanega izvoda tudi lastnoročni vpis pesni s podpisom in manuproprijo znamenitega moskovskega in kolomenskega mitropolita Filareta (1782—1867), ki je Puškina poročil 18. febr. 1831 in katerega je Puškin tako cenil, da mu je posvetil celo pesen, datirano z dnem 19. jan. 1830: »V časy zabav il' prazdnoj skuki...« (Stihotvorenija III, 47). Filaretova pesen v ljub-

ljanskem izvodu je odgovor Puškinovi drugi pesni z dne 19. okt. 1827: »Dar naprasnyj, dar slučajnoj — žizn', začem ty mně dana?...« (Sočinenija III, 105). To izpričujejo že prve besede: »Nenaprasno, neslučajno — žizn' sud'boju mně dana...« Tudi od Gogolja se nahaja v seminarju prva izdaja drugega dela zbirke povesti »Mirgorod« (Petrograd 1835). Imenovana zbirka je dala poleg »Arabesk« slavnemu kritiku Belinskemu povod za obširno študijo »O ruskoj pověsti i pověstjah Gogo'la« (»Teleskop« 1835, Sočinenija B. Bělinskago I, 173—274). Malorusko knjižico A. L. Metlinskega »Dumki i pėsni ta šče deščo«, izdano pod psevdonomom Amvrosija Mogile (Harkov 1839), je prinesel že ruski slavist I. Sreznevskij v Ljubljano. Na seminarskem izvodu je avtograf Sreznevskega: »od I. Sreznjevskoga. Ljubljana, 10^{ga} Mal. trav. 1841.« Ker je izvod iz Krekove biblioteke, je Sreznevskij knjigo najbrž podaril Metelku, ki je Sreznevskega za časa njegovega bivanja v Ljubljani od 5. do 10. aprila 1841 (prim. Živaja Starina III, 42) učil slovenščino (glej Marnov Jezičnik XI, 104, 112).

Iz ruske znanstvene literature je zlasti za Slovence dragocena izdaja P. Keppena:

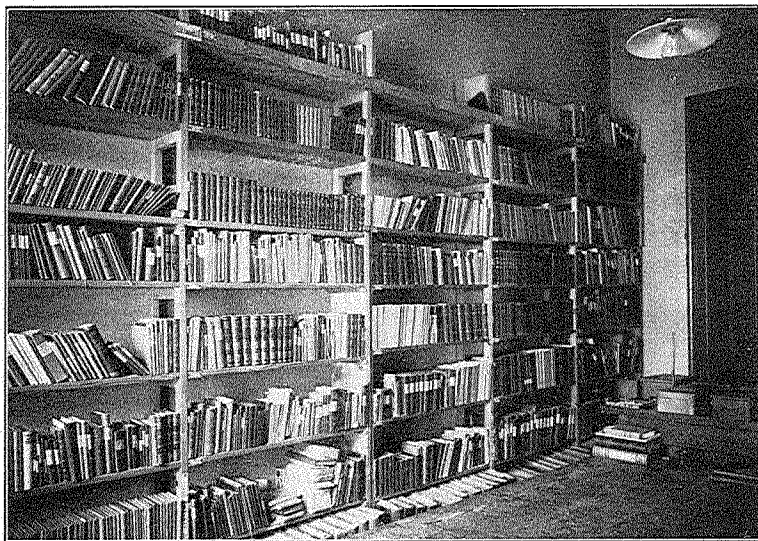
»Sobranije slovenskih pamjatnikov nahodjaščihsja vně Rossiji« (Petrograd 1827, 4°), kjer so prvič popolno izdani brižinski spomeniki in priloženi njih faksimili. Ta izdaja pa je važna še posebno radi tega, ker ji je dodal največji ruski filolog A. H. Vostokov izborna, sebe vredna »Grammatičeskija objasnenija« s slovarjem besed (str. 21—86). Ž njimi je Vostokov prekosil izdajo našega ne manj slavnega Kopitarja v »Glagolita Clozianus« (Vindobonae 1836). Od Vostokova kakor tudi od drugih klasikov slovanske filologije, kakor Dobrovskega, Šafarika, Kopitarja, Karadžića, Miklošiča, Jagića, Daničića, Kreka, Sreznevskega, Baudouina itd. ima slovanski seminar zlasti po zaslugi Krekovega veččega nabavljanja knjig precej popolne zbirke njih publikacij. Izmed njih naj bodo omenjene le n. pr. Dobrovskega »Institutiones linguae slavicae veteris dialecti« (Vindobonae 1822), Vostokova izdaja staroruskega Ostromirovega evangelistarja iz leta 1056.—1057. (Petrograd 1845) in veliko znamenito »Opisanije« ruskih in cerkvenoslovanskih rokopisov Rumjancovskega muzeja (Petrograd 1842), Baudouina številna separata, ki jih po izjavi slavista Poljaka ni tako kompletno zbranih niti na

Poljskem i. dr. Zanimive so litografir. izdaje predavanj, kakor prof. V. Jagića še izza dobe njegove petrograjske profesure »Lekciji po istoričeskoj grammatikě russkago jazyka« (Sanktpeterburgskij Universitet 1883/4 ak. g.) ali genialnega moskovskega lingvista prof. F. Th. Fortunatova »Lekciji po sravniteljnoj fonetikě, čitannyja v 1898/9 ak. g.« ter zlasti tudi za Slovence posebno zaslužnega poljskega učenjaka prof. I. A. Baudouina de Courtenay izza časa petrograjske profesure »Sravniteljnaja grammatika slavjanskih jazykov v svjazi s drugimi indoevropskimi jazykami«. (Spb. Universiteta. Istorikofilolog. fakuljteta 1901—1902 ak. g.) Na zadnjem izvodu je odtis lastnoročne Baudouinove pripomnje: »S razrěšenija professora I. Boduena de Kurtene«.

Iz splošnih serij naj se poudarijo mnogotere izdaje avtorjev vseh slovanskih narodov in številna periodika na vseh slovanskih jezikih, med katerimi sta, kakor je bilo deloma že omenjeno, predvsem dragocena oddelka ruskih, pa tudi bolgarskih periodik.

Razen že gori navedenih vpisov ali posvetil na knjigah se nahajajo taki tudi na drugih manj pomembnih publikacijah. Naj sledita dva primera.

Slovanski seminar.
Kataložna
soba.

Séminaire
de Philologie
slave.
La salle du
catalogue.

Na 5. zv. zagrebškega akademičnega »Rječnika«, pri katerem je sodeloval tudi M. Valjavec (Zagreb 1884), stoji na platnicah Valjavčevo versificirano posvetilo — saj je bil Valjavec tudi pesnik Matija Kračmanov —, namenjeno prof. Gregorju Kreku: **T**o Ti pošilam za god ki ga zdrav še stokrat obhájaj Vsemu Slovénstvu na čast in korist a sebi na díko.

Na sv. Gregorja dan 1884 M. Valjavec« (z manuproprijo). **N**a platnicah »Otcota imperatorskago ruskago geografičeskago občestva za 1867 god« (Petrograd 1868) je pripisano v zanimivi latinski transkripciji pismo društvenega tajnika barona Th. R. Osten-Sakena Petru Kozlerju z obvestilom o izbranju za člana sotrudnika: »Imperatorskoe

Russkoje geografičeskoe občestvo (sic!) 31 Marca 1866 r. Nr. 492. S. Petersburg.

Milostivyi Gosudar! Imperatorskoe ruskoe geografičeskoe občestvo želaja polzovatsja prosveščennim učastjem Vašim v trudah svojih, izbralo Vas svojim členom sotrudnikom.

Soobščaja o sem Vam, Milostivyj gosudar, a preproždaja (sic! namesto preproždaja) pri sem diplom na eto zvanije i ustav Obščestva, pokornejše prošu o polučanju onih menja uvedomit.

Primite uverenje o soveršeňom mojem pošteniji i predaňosti.

Osten-Saken m. p.

Milost. Gosudarju

P. Kozleru.«

Razen svoje knjižnice katalogizira, ureja in hrani seminar za slovansko filologijo tudi neka »corpora separata«, ki po svojem značaju najbolje spadajo sem. Prosvetni ministrstvu češko in poljsko darujeta ljubljanski univerzi izbrane važne publikacije, tičočče se češkega in poljskega naroda, jezika, književnosti, kulturne in politične zgodovine i. pod. in tvoreče tako spec. češki in poljski knjižnici kat' eksohén. Ti zbirki imata svoj posebni žig, v katalogih pa signaturo »Čech.« in »Pol. univ.«. Češka zbirka je dossegla doslej število 277 del v 954 zvezkih, poljska, ki se je nedavno pričela, pa šele 30 del v 51 zvezkih. Češka vlada skrbi tudi za češki lektorat, za katerega, kakor tudi za češko zbirko, se požrtvovalno brine lektor češki znanstvenik prof. dr. V. Burian. Lektorat šteje dosedaj 27 del v 97 zvezkih. Signirani so s »Čech. lect.«. Knjige, potrebne za ruski lektorat, nabavlja seminar in jih vključuje v svojo knjižnico. Pri prenosu Maticine biblioteke na univerzo se je ž njo vred po pomoti prenesla tudi manjša knjižnica »Društva ljubiteljev poljskega naroda«, ki je bila tedaj shranjena v Matici. Ostala je kot »corpus separatum« v seminarju, ki mu je lepo dopolnilo, je pa tako interesentom

še lažje na razpolago nego v Matici. Merodajni gospodje so to tudi odobrili. Zbirka obsega 108 del v 132 zvezkih in je v katalogih signirana s »Pol. dr.«. Končno je omeniti še seminarju dostopno malo knjižnico »Znanstvenega društva za humanistične vede«, 76 del v 304 zvezkih, ter duplikate, ki jih je ok. 1380.

Vsega je sedaj v knjižnici slovanskega seminarja brez duplikatov 6677 del v 18.152 zvezkih. Z duplikati šteje knjižnica ok. 19.530 zvezkov, tako da se bo koncem desetega jubilejnega leta obstoja seminarja lahko govorilo v okroglem številu o 20.000 zvezkih, hranjenih v prostorih seminarja za slovansko filologijo. Otacije. Dotacije, ki jih je seminar za slovansko filologijo doslej prejel, niso bile enakomerne, temveč so se precej razlikovale. Temu pa niso bili povod proračunski predlogi vodstva seminarja, temveč razne budžetne neprilike in za slovanski seminar nedvomno premajhni ključi za razdelitev kredita od strani filozofske fakultete. Seminar je prejel:

l. 1919/20	Din 15.000.—
l. 1920/21	Din 35.402·10
l. 1921/22	Din 2.624·08
l. 1922/23	Din 16.226·61
l. 1923/24	Din 13.111·50
l. 1924/25	Din 12.825.—

- l. 1925/26 Din 6.916.—
- l. 1926/27 Din 29.500.—
- l. 1927/28 Din 12.815.—
- l. 1928/29 Din 22.400.—

Od naštetih zneskov se je vsako leto uporabila približno ena tretjina za vezavo, opremo in pisarniške potrebščine, dve tretjini pa sta se izdali za naročnino najnujnejših revij, nabavo najvažnejših novih publikacij in po možnosti še za kompletacijo že obstoječih sestavin seminarske knjižnice. Da ni bilo že opisanih darov, bi se z dotacijami ne bilo dalo veliko napraviti. To najbolje izpričuje dejstvo, da tvorijo darovi preko dve tretjini vrednosti knjižnice, ako se darovane knjige računajo povprečno po ključu ceneno kupljene dragocene Krekove biblioteke. Dasi pa je seminarska knjižnica razmeroma velika in navidezno ustreza vsem potrebam take knjižnice, bi bil tak zaključek vendar popolnoma napačen. Ne govoreč o definitivni opremi (police so le za silo) in katalogizaciji, potrebni vezavi še dolgih serij nevezanih knjig in izpopolnitvi občutnih vrzeli v starejši literaturi in nahajajočih se serijah, seminar komaj zmaguje, da si sproti nabavlja, kakor že rečeno, najnujnejše nove publikacije in revije. Teh bi bilo treba najmanj ok. 70, jih je pa le

ok. 50. »Srpski književni glasnik« n. pr. ali publikacije akademij znanosti in mnogo drugega gre po večini že preko finančne moči seminarja. Pred vojno so uredništva in slovanske akademije znanosti slovanskim seminarjem v prejšnji Avstriji zastoj pošiljale svoje izdaje, sedaj pa je nastopila za kulturne zadeve taka revščina, da je prenehalo darovanje posameznih izvodov in se skrbno gleda na vsak najmanjši dohodek. Slovanski seminar bi moral biti od strani ministrstva, pa tudi od strani univerze najmanj tako blagohotno podpiran kakor germanski med Nemci ali drugi slični narodni instituti kat' eksohén v svoji narodni sredini. V tej zvezi je treba še poudariti, da mora tako velik institut, kakor je slovanski seminar, prej ali slej zopet dobiti nazaj stalnega asistenta ali pa odgovornega uradnika knjižničarja.

Slušatelji. Slušateljev slavističnih predavanj je zelo mnogo. V zadnjem zimskem tečaju jih je bilo po uradnem štetju univerzitetne kvesture 128, torej skoro majhna fakulteta. Članov v seminarju in pro-seminarju je bilo v omenjenem tečaju 16 + 19, skupno 35. Slavistični doktorat je dosedaj napravilo 10 kandidatov: A. Bajec, A. Res, M. Pretnar, M. Rupel, R. Kolarič, A. Kacin,

K. Gantar, A. Slodnjak, V. Kralj in V. Rozov. Od njih se skoro vsi javno udeležujejo na znanstvenem polju. Naslove njih disertacij gl. v splošnem oddelku o filozofski fakulteti. Tam glej tudi o onih, ki so napravili diplomske izpite. Doktorandov je vedno manj, odkar veljajo novi predpisi z zahtevo tiskane disertacije i. dr., kar je napravilo doktorat za zelo luksuriozno in revežu naravnost nedosegljivo stvar. Precej bivših in tudi sedanjih slušateljev deluje na literarnem polju, mnogoteri celo z zelo vidnim in posebnim uspehom.

Posetniki. Posetnikov, ki so slovanski seminar več ali manj natančno ogledali, tukaj marsikaj za se zanimivega našli, a mnogi izmed njih so v njem tudi daljši čas delali, je bilo v prvem desetletju precejšnje število. Iz posebno znamenitih izvenljubljskih osebnosti je omeniti Ljubo Davidovića, pod katerega ministrovanjem se je ustanovila univerza, ter profesorje in akademike: Srba Cvijića, Belića, Slovenca Murka, Musića, Hrvata Branka Vodnika, Skoka, Čehe Hujerja, Weingarta, Vajsa, Poljake Nitscha, Rozadowskega, Poržežinskega, Ruse Karskega, Franceva, Durnovo, Spektorskega, Struve, Bolgara Teodorova-Balana, Francoza Meillet-a, Ameri-

čana Prince-a itd. itd. Dalje časa so delali v seminarju deloma že gori imenovani profesorji in docenti, ozir. kandidati za akademično kariero: Čeha Burian, Wollmann, Poljak M. Maček, Rusa Mošin, Rozov, Nemeč Grünenthal, Italijana Maver, Cronia, Francoza Tesnière, Vey, Srbi Barić, Veljković, ga. Jovanović, Čehorus I. Mikš itd. Sicer je imenovati še tuje slaviste, ki so krajši čas bivali v Ljubljani, ozir. manj uporabljali seminarsko knjižnico, kakor Angleža Jobsona, Francoza Vailanta, Nemce K. H. Meyera, H. F. Schmida, že umrlega Margulića, Kellera, Poljaka Pogonowskega itd., od drugih češka konzula Beneša in Resla, dalje Čeha O. Bablerja, Slovenca Žmavca iz Prage, Srba Đonića, Đurovića itd. Zlasti pa so se posluževali knjižnice slovanskega seminarja ljubljanski univerzitetni in srednješolski profesorji, mnogi kulturni delavci, tudi od gledališča, razne odlične ljubljanske osebnosti in seveda tudi bivši slušatelji, ki že delujejo v javnih službah. Posebno je imenovati še ljubljansko rusko kolonijo, katere najodličnejšim članom je slovanski seminar v svoje veselje mogel zlasti spočetka nuditi mali kos zapuščene duhovne domovine. Med njimi niso bili le profesorji in dijaki,

temveč tudi generali ali n. pr. igralec Rus knez Putjata itd. **Z**aključek. Seminar za slovanško filologijo, ki se je tekom prvega desetletja predvsem pod idealizmom raznih blagohotnih mecenov razvil, kakor izpričuje prednji opis, v tako

lep univerzitetni znanstveni in narodni institut, še vedno potrebuje blagohotnosti od vseh v poštev prihajajočih faktorjev, večjih dotacij, več prostorov in stalnega asistenta, oziroma uradnika knjižničarja.

BOTANIČNI INSTITUT

V letih 1920 in 1921 so se pričela prva predavanja iz botanike na ljubljanski univerzi. **B**otanični institut smo pa pričeli urejati v letu 1922. Najprej so se nabavile potrebne botanične knjige in aparatura za anatomsko in fiziološko delo, od prof. Pavlina smo pa kupili obsežne herbarije: *Flora exsiccata Carniolică*, *Flora exsiccata Austro-Hungarica*, *Flora Styriaca* in *Flora exsiccata litoralis*.

Tekom let se je ves ta inventar znatno izpopolnil, tako da ima danes botanični institut najpotrebnejše pripomočke za uspešen botaničen pouk in za vsestranska botanična raziskavanja.

Botaniko študira na naši univerzi 25 do 35 dijakov. Neka predavanja (rastlinske surovine) pa posluša 10 do 18 tehnikov, ki se vadijo v botaničnem institutu tudi v mikroskopiranju.

Deјstvo je, da se do malega vsi dijaki filozofske fakultete po-

svete profesuri na srednjih šolah.

Zato je delo v botaničnem institutu tako urejeno, da se dijaki v teku štirih let pripravijo za svoj bodoči poklic, pri tem pa dobe vsa navodila in pomoč, da že med študijami preizkušajo svojo zmožnost za lastna botanična raziskavanja, ki naj bi jih kot srednješolski profesorji nadaljevali.

To se tudi dogaja: Dva profesorja v Murski Soboti raziskujeta floro Prekmurja; eden v Kranju pa obdeluje mahove naših planin. Vsi trije so naši absolventi.

Slušatelji so zbrali in določili v ljubljanski okolici nad 600 različnih vrst gob in več kot 500 vrst alg, na Barju so pa našli algo *Tetraspora tetra-canthum*, ki so jo algologi dobili dosedaj le v planktonu jezera Tanganjika v Afriki; raziskujejo naše lišaje in analizirajo anatomski ustroj naših žit ter njih bastardov in